

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 293/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť I. Š., K., zastúpenej advokátkou JUDr. T. V., K., pre namietané porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2010 doručená sťažnosť I. Š., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. T. V., K., pre namietané porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 13. decembra 2007 podala Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) návrh na začatie konania, ktorým sa ako spoločníčka spoločnosti P., s. r. o., K., t. j. odporcu, domáhala zaplatenia časti podielov na zisku za roky 2005 a 2006 v sume 577 526,50 Sk spolu so 14 % úrokom z omeškania zo sumy 577 526,50 Sk od 18. septembra 2007 do zaplatenia. Dňa 5. marca 2008 odporca žalovanú istinu v sume 577 526,50 Sk zaplatil, preto sťažovateľka vzala svoj návrh v tejto časti späť, avšak zotrvala na návrhu na zaplatenie úroku z omeškania a žiadala priznať náhradu trov konania.

Okresný súd uznesením č. k. 9 Cb 17/2008-37 z 3. apríla 2008 konanie v časti o zaplatenie sumy 577 526,50 Sk zastavil, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí.

O spornom nároku sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 9 Cb 17/2008-72 zo 4. decembra 2008, v ktorom okrem iného uviedol:

„Na základe vykonaného dokazovania bolo však preukázané, že zisk schválený valným zhromaždením odporcu sa počas celej doby existencie odporcu ako obchodnej spoločnosti vyplácal podľa stavu finančných prostriedkov na účte odporcu. Z uvedeného dôvodu nedošlo k schváleniu konkrétneho termínu výplaty podielov na zisku zo strany spoločníkov odporcu na riadnych valných zhromaždeniach konaných dňa 28. 03. 2006 a dňa 29. 03. 2007. Súd považuje za preukázanú aj skutočnosť, že o tomto spôsobe vyplácania podielov na zisku mali vedomosť taktiež všetci spoločníci odporcu, medzi ktorých patrí aj navrhovateľ a keďže navrhovateľka nenamietala výšku schváleného podielu na zisku, ktorý jej prislúchal, dospel súd k záveru, že prejavy vôle spoločníkov týkajúce sa úhrady priznaných podielov na zisku z obchodnej činnosti odporcu je potrebné vykladať s ohľadom na zavedenú prax a teda tak, že spoločníci odporcu si v čase schvaľovania podielu na zisku boli vedomí, že k úhrade schválených podielov dôjde až v čase, keď sa budú finančné prostriedky reálne nachádzať na účte odporcu. O tejto skutočnosti mala vedomosť aj navrhovateľka, ktorá výplaty schválených podielov ako účtovníčka odporcu sama navrhovala a keďže súd nezistil zvýhodnenie niektorého zo spoločníkov odporcu týkajúce sa termínu úhrady týchto podielov, rozhodol súd tak, ako

to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a žalobu v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú.“

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3 Cob 16/09-106 z 29. januára 2010, v ktorom uviedol:

„Súd prvého stupňa správne a výstižne odôvodnil svoje rozhodnutie a odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s týmto odôvodnením (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Totíž bolo nepochybné preukázané, že pri výplate podielov na zisku aj v tomto prípade došlo podľa zavedenej praxe, ktorá bola navrhovateľke známa a ktorú až doteraz rešpektovala, pričom v čl. 6, bod 1 spoločenskej zmluvy nebola uvedená žiadna lehota. Preto nemá nárok na úroky z omeškania.

Z uvedených dôvodov ako aj dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku, odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny.“

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie a jeho prípustnosť odôvodnila § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010 dovolanie odmietol a sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

Sťažovateľka uviedla, že uvedeným rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základné právo podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľky *„... všeobecný súd odmietol opravný prostriedok bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým rozhodnutím... Výsledok hodnotenia dôkazov všeobecným súdom nezodpovedá ustanoveniu § 132 O. s. p.“* Najvyššiemu súdu vytýka, že *„sa nezaoberal vecnou správnosťou*

rozhodnutia a nezaoberal sa správnosťou právneho hodnotenia odvolacieho súdu“ a že „právne závery súdu sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami“.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010 bolo porušené jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby uvedené uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Keďže sťažovateľka do petitu (návrhu na rozhodnutie) zahrnula len námietku porušenia svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010, v tomto rozsahu jej sťažnosť preskúmal aj ústavný súd, ktorý je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi

ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Jedným z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu).

Porušenie práva na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. čl. 46 ods. 1 ústavy) by v prípade sťažovateľky prichádzalo do úvahy vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli zo strany najvyššieho súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, keby najvyšší súd tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľke diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V danom prípade k takej situácii nedošlo, keďže sťažovateľka mala priznané postavenie účastníka súdneho konania a najvyšší súd o jej opravnom prostriedku (dovolaní) rozhodol, aj keď nie v súlade s jej predstavami.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy, ako aj právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo/15/2010 z 24. mája 2010 okrem iného vyplýva, že:

„Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Dovolateľka tvrdí, že v konaní jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Ak by k takémuto nesprávnemu postupu skutočne došlo, zakladalo by to prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f) O. s. p. treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K takémuto postupu v prejednávanej veci nedošlo.

Postupu odvolacieho súdu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. nie je možné nič vytknúť. Spôsob dokazovania a vyslovenie právneho záveru odvolacím súdom vo veci samej, nie je možné považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Nebola preto splnená podmienka prípustnosti dovolania stanovená ust. § 237 písm. f) O. s. p.“

Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu odmietol, t. j. prečo považoval sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP za neprípustný.

Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (najvyššieho súdu), a nie do právomoci ústavného súdu. Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo medzinárodnej zmluvy.

Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru v danej veci nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom

prípade neporušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľky, ktoré sa viažu na vyhovenie sťažnosti v merite veci.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010